

ACTIEPLAN

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD INKOPEN

GEMEENTE ASTEN

2020

INLEIDING

Op 28 oktober 2017 heeft de gemeente Asten het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) ondertekend. Hiermee geeft de gemeente aan de effectiviteit en de impact van MVI te willen vergroten. Meer nog dan voorheen wil de gemeente bij de inkoop van producten, diensten en werken de effecten hiervan op people (mensen), planet (planeet/milieu) en profit (winst/welvaart) meenemen.

Conform de bepalingen uit het Manifest is dit actieplan opgesteld. Het Manifest en actieplan sluiten aan bij en zijn onderdeel van het Duurzaamheidsbeleid Asten 2017 en het Plan van Aanpak Duurzaamheid Asten 2017-2020.

Opbouw

Het actieplan kent 4 hoofdstukken:

In hoofdstuk 1 staat het beleid op het gebied van MVI.

Hoofdstuk 2 omvat de activiteiten op basis van dit beleid.

In hoofdstuk 3 staat aangegeven hoe MVI verankerd is in de organisatie.

De activiteiten genoemd in hoofdstuk 2 zijn gegroepeerd rond 3 thema's: duurzaam inkopen, energieneutraal inkopen en circulair inkopen. Per thema is vervolgens de volgende tweedeling gemaakt:

Wat doen wel al (vóór vaststelling 1^e actieplan en uitvoeren van acties in 2018/2019) ?

Welke nieuwe activiteiten zijn er voor 2020 ?

Legenda: ☺ = lopende activiteit □ = nog te starten activiteit ☑ = afgeronde activiteit
T = toegevoegd ☑x = wel onderzocht, geen extra mogelijkheden naast minimumeisen.
In groen staat: gerealiseerd voor 2019.

In blauw staan: afgeronde, toegevoegde en nog lopende actiepunten met betrekking tot 2019 (vormt monitoring 2019). **In oranje staan:** nieuwe activiteiten voor 2020.

Afbakening

In het actieplan is maatschappelijk verantwoord inkopen als volgt afgebakend.

* het betreft de inkoop door de organisatie zelf. Deels zijn deze op de eigen bedrijfsvoering gericht, deels extern gericht (b.v. gemeentelijke accommodaties).

*Het actieplan heeft geen betrekking op: het beleid, de ambities en acties met betrekking tot duurzaamheid op andere aandachtgebieden van de gemeente.

Hierbij valt te denken aan: duurzame gebiedsontwikkelingen, ruimtelijk fysieke omgeving, sociale leefomgeving, lokale energiewetgeving (zonneweides, windparken) en afvalbeleid. Inkoop door de organisatie zelf op deze aandachtsgebieden zijn wél opgenomen.

HOOFDSTUK 1

Het beleid van de gemeente Asten op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI).

Beleid

De gemeente Asten kent een beleidsdocument voor duurzaamheid en een bijbehorend Plan van Aanpak 2017-2020. Een van de onderwerpen in deze documenten is: MVI. Ten aanzien van MVI zijn de volgende speerpunten te onderkennen.

Duurzaam inkopen

De gemeente heeft in haar inkoopbeleid al bepalingen opgenomen met betrekking tot MVI: duurzaam, sociaal (social return) en met oog voor het MKB. Dit vormt, samengevat als 'duurzaam inkopen', een 1^e speerpunt.

Energieneutraal

Door de gemeenteraad is vastgesteld dat de gemeente volledig energieneutraal moet zijn in 2050. Hieruit volgt een 2^e speerpunt voor MVI: energieneutraal.

Circulariteit toepassen

De gemeente moet (ook) via inkopen bijdragen aan het realiseren van een circulaire economie. Dit wordt een 3^e speerpunt.

Duurzaam inkopen, energieneutraal inkopen en Circulariteit vormen de 3 thema's waarbinnen de activiteiten van het volgende hoofdstuk zijn gegroepeerd.

Overig beleid.

De gemeente past de bepalingen toe voor MVI vanuit:

a) de volgende akkoorden:

- * Klimaatakkoord Parijs 2015
- * Europese Green deal 2019/2020, EU akkoorden en richtlijnen
- * Landelijk energieakkoord 2013
- * Brabants energieakkoord 2015 en uitvoeringsprogramma 2016
- * Bouwstenennotitie circulaire economie 2019-2028 Provincie Noord Brabant
- * Regionale Energiestrategie (RES), Concept RES MRE vast te stellen in mei 2020, RES MRE 1.0 vast te stellen in februari 2021.
- * Landelijke investeringsagenda Energieakkoord 2017
- * Programma circulaire economie 2016, uitgewerkt in Agenda Grondstoffenakkoord 2018
- * Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2019-2023
- * Klimaatakkoord 2019

b) de volgende documenten:

- * Toekomstvisie 2030 Gemeente Asten (programma 4 Klimaatbestendig en Energieneutraal Asten)
 - * In 2030 zijn we klimaatbestendig
 - * We volgen de provinciale trend om zo snel als mogelijk energieneutraal te zijn
- * Beleidsplan OV 2020-2025
- * Nadere uitwerking coalitieakkoord 2018-2021
- * 'De Peel-Focus op 2030': een integrale visie en economische agenda voor De Peel. Circulariteit maakt een integraal onderdeel uit van deze visie.

Activiteiten

MVI heeft bovenstaande akkoorden en beleidsdocumenten als basis. De in deze documenten staande specifieke ambities en doelstellingen met betrekking tot MVI zijn in hoofdstuk 2 vermeld per thema en uitgewerkt in concrete activiteiten.

Hoofdstuk 2

ACTIVITEITEN MVI jaarschijf 2020

THEMA: DUURZAAM INKOPEN

Acties doorlopend

Acties

Pilots

WAT DOEN WE AL ?

Algemeen doel:

Maatschappelijke verantwoord inkopen: duurzaam, sociaal en met oog voor het midden en kleinbedrijf (MKB).

Duurzaam inkopen

Specifieke doelstelling: het meenemen van milieu- en sociale aspecten in het inkoopproces.

☺ Verplicht toepassen ambitieniveau 1 vanuit landelijke MVI-criteriadocumenten
Evt. afwijking motiveren in per inkooptraject op te stellen inkoopstrategie

☺ Toepassen - 'RAW-Catalogus Bepalingen – Duurzaam Inkopen'

☺ Verplicht toepassen bepalingen uit gemeentelijk duurzaamheidsbeleid.
Evt. afwijkingen motiveren in inkoopstrategie

☺ Verplicht onderzoek naar mogelijkheden (en weegfactor) ambitieniveau 2 (gunningscriteria) uit de landelijke MVI-criteriadocumenten voor een product of gehele levenscyclus. Bevindingen vermelden in inkoopstrategie.

☺ Verplicht onderzoek naar grotere mate duurzaamheid dan genoemd in de landelijke criteriadocumenten. Bevindingen vermelden in inkoopstrategie.

Acties doorlopend

Acties

Pilots

😊 Niet aanvaardbare arbeidsomstandigheden weren (zoals kinderarbeid, dwangarbeid, discriminatie)

😊 De gemeente moedigt – daar waar mogelijk – innovatiegericht duurzaam inkopen aan.

😊 Toepassen Emvi gunningen en Total Cost of Ownership (TCO) benadering om duurzaamheid een beoordelingsfactor/gunningscriterium te laten zijn.

Voorbeelden:

- ✅ Inkoop afvalverwerking gericht op: besparing aan CO2 per ton GFT (gunningscriterium).
- ✅ GFT-afval vergisten tot groengas en composteren tot compost.
- ✅ OV: Toepassen duurzamere materialen, b.v. thermisch verzinkte lichtmasten met poedercoat (langere levensduur, niet schilderen) en/of aluminium masten (niet schilderen geen conservering)
- ✅ Chemievrije onkruidbestrijding
- ✅ Composteren groenafval uit plantsoenonderhoud.
- ✅ Minder zout verbruik door nat te strooien

Quick Win:

- ✅ Standaard inkopen van duurzaamste kantoorartikelen

Acties doorlopend

Acties

Pilots

Sociaal inkopen

Specifieke doelstellingen:

* Het stimuleren van deelname van inwoners met een achterstand tot de arbeidsmarkt aan het arbeidsproces.

* De gemeente streeft naar samenwerking met en behoudt, binnen de kaders van de aanbestedingsregelgeving, zo mogelijk opdrachten voor aan het regionaal Werkbedrijf

Bepalingen voor Social return (SR):

😊 verplichting tot onderzoek
inkoop > € 50.000 en
verplichting tot toepassing
bij inkoop > € 150.000.

Bevindingen en evt. afwijking motiveren
in de inkoopstrategie

😊 uitvoering via een protocol
i.s.m. regionaal Werkbedrijf

😊 alleenrecht vestigen voor
Werkbedrijf bij groenvoorziening

✅ In 2017 bij 13 en in 2018 bij 15
(lopende) contracten SR toegepast

😊 Toepassen bouwblokken-methode
Toepassen PSO ladder
Percentage SR: maatwerk
Toepassen certificaat CO2 bewust

✅ Extra inzet Werkbedrijf bij
reinigingswerkzaamheden

✅ Alleenrecht Werkbedrijf bij
nieuwe aanbesteding 2018 Groenvoorziening

✅ In 2019: bij 14 (lopende) contracten SR toegepast

Uitvoeren Participatiewet:

✅ Toepassen realisatie P-wet bij
schoonmaak

😊 Onderzoek realisatie P-wet
bij specifieke inkopen

MKB inkopen

Specifieke doelstelling:

* Het stimuleren van de regionale/lokale economie en gerichtheid op het mkb

😊 Verplicht onderzoek of er geschikte lokale/
regionale MKB leverancier is.
Afwijking motiveren in inkoopstrategie.

😊 Inkoop-technisch o.a.: Emvi gunning/
proportionele eisen/gebruik percelen

Acties doorlopend

Acties

Pilots

WAT GAAN WE DOEN ?

Specifieke doelstelling:

- * jaarlijks bij minstens 4 inkooptrajecten (onderzoek naar) grotere duurzaamheid door, o.a.:
 - gunningscriteria toepassen/functioneel specificeren/dialogoog met de markt/uitgaan van TCO

Algemeen

Implementeren nieuwe landelijke MVI-criteria

Onderzoek aanpassing beleid/praktijk Social return

😊 opsporen en uitvoeren quick wins
Aanhaken bij initiatieven van derden
Bottom-up experimenteren

GWW

😊 Grotere mate van duurzaamheid onderzoeken en zo mogelijk toepassen bij:

- * Ronde en Herinrichting Heesakkerweg
- * Herinrichting P. Bernhardstraat 😊
- * Kunstgrasveld 😊
- * Reconstructie Palmstraat
- * Aansluiting Loverbosch
- * Maaien gazons ✕
- * Onderhoud sportvelden ✕
- * Asfaltonderhoud 2019
- * Asfaltonderhoud 2020

BRM woonwijk
onderzoek grotere
grotere mate van duurzaamheid
Concreet: Loverbosch 2

Acties doorlopend

Acties

Pilots

- * Elementenonderhoud
- * Maaien bermen en sloten 😊
- * WRM onderdelen Loverbosch fase 1
- * Heusden-Oost fase 2
- * kleinschalige rioolwerkzaamheden 😊
- * Aanpak riolering Wolfsberg
- * WRM Loverbosch fase 2
- * WRM Heusden
- * Herinrichting Logtenstraat
- * Herinrichting omgeving scholen
- * Groenonderhoud
- * Fietspad dijkstraat

😊 In bestek standaard meer hergebruik materialen:
b.v. % hergebruikt beton in nieuwe straatstenen
/ verplicht verwerken vrijkomende materialen in
nieuwe gelijkwaardige producten.

Kantoorbenodigdheden

- Vervangen Multifunctionals

Gemeentelijke gebouwen

- Renovatie jeugdgebouw

Bouw multifunctionele accommodatie Asten

Sloop gemeenschapshuis e.o.

Overige inkooptrajecten

- renovatie OV 2019

😊 onderzoek Realisatie 'duurzame MFA' (via klimaatenvelophe)

Acties doorlopend

Acties

Pilots

- renovatie OV 2020 (zie bij thema energieneutraal)
- schoonmaak sportcomplex
- onderhoud riolering buitengebied
- inzamelen GFT
- werkkleding buitendienst

Quick wins

- T Kassasysteem Sportcomplex
- T EPR
- T 😊 Hygiëne artikelen
- T reseller hardware ICT
- snoeien bomen
- drukwerk

THEMA : ENERGIENEUTRAAL INKOPEN

Acties doorlopend

Acties

Pilots

WAT DOEN WE AL ?

Algemene doelen:

- * bijdragen aan een energieneutraal Asten in 2050 of zoveel eerder.
- * bijdragen aan het streven van de metropoolregio Eindhoven om als eerste regio van Nederland voor 2050 energieneutraal te zijn.

Energie

- Inkoop van 100% groene elektriciteit (ook OV) en gas en wel: 2017 t/m 2019 via een lokale mestvergister
- Terugvaloptie voor de jaren 2020 t/m 2023: Biomassa Noord-Brabant
- In 2021 bezien of andere lokale GvO's kunnen worden gekocht (bijv. van zonneparken).

Gemeentelijk vastgoed

Specifieke doelen:

- gemeentelijke nieuwbouw moet vanaf 1-1-2019 bijna energieneutraal (BENG) zijn
- In 2040 energieneutraal maatschappelijk vastgoed (in 2020 komt aanpassing streefnorm voor 2030 en in 2021 eindnorm voor 2050)
- de gemeente heeft een voorbeeldrol bij het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed
- Zonnepanelen op alle daarvoor geschikte schooldaken
- 30 % energiebesparing maatschappelijk vastgoed t.o.v. 2015
- In 2025 label A of beter voor 80% van het gemeentelijk vastgoed, de rest minimaal label B. Per 1-1-2023: minimaal label C
- Vanaf 2025: nieuwbouw gemeentelijk vastgoed volledig energieneutraal (ENG) realiseren

Acties doorlopend

Installaties/gebouwen

☺ Energiebesparende maatregelen onderzoeken en uitvoeren via:

Acties

- toepassen Led verlichting
- ☺ extra isolatie daken/muren/glas
- ☺ instellingen optimaliseren
- zonnepanelen op gemeentewerf

- implementatie nieuwe software voor monitoren verbruik en digitale facturatie

Pilots

☺ Museum: pilot nul op de teller
Doel: duurzaam en energie-neutraal gebouw in 2020

Deelname regionale inkoop (provider) zonnepanelen t.b.v. burgers

Openbare verlichting

Specifieke doelen

- in 2020: 20% besparing energie t.o.v. 2013 en in 2030: 50% besparing energie t.o.v. 2013
- In 2020 minimaal 40% voorzien van LED / slim energiemangement

☺ Planmatige vervanging OV door LED incl. dimfunctie (gereed in 2036).

(Gemeentelijke) voertuigen

Deelname aan regionale pilot
Op waterstof aangedreven voertuigen voor vuilnisophalen. Realisatie in 2019.

Acties doorlopend

Acties

Pilots

WAT GAAN WE DOEN ?

Algemene doelen

- * streven in NL: 49% reductie CO2 in 2030 t.o.v. 1990 (ambitie 55%) en in 2050 minimaal > 95%
- * N.a.v. uitspraak Urgenda zaak: 25 % verminderen CO2 in 2020 t.o.v. 1990
- * EU: inzet voor 2030: 45% minder energieverbruik en 45% duurzaam opgewekt
- * in 2050 in NL: "alle energie duurzaam opwekken"
- * Vanaf begin 2022: opstellen landelijke wettelijke normeringen voor duurzamen werkgerelateerd verkeer, eigen wagenpark en logistiek vanaf. Tot die tijd: al zoveel mogelijk emissieloos en meenemen als eis of gunningscriterium.

Energie

- Ondersteunen scholen bij het realiseren van duurzame schoolgebouwen zoals nul op de meter (bij bouw of (grootschalig) onderhoud).

Gemeentelijk vastgoed

Specifieke doelen

- * Routekaart opstellen over wijze en tempo verduurzamen eigen vastgoed
- Cfm. uitgangspunten klimaatakkoord en m.b.v. sectorale routekaarten VNG

- Actualiseren onderhoudsplannen gemeentelijke en maatschappelijke gebouwen gericht op het vergroten van duurzaamheid
- zonnepanelen t.b.v. sportcomplex

(Gemeentelijke) voertuigen

Specifieke doelen:

Acties doorlopend

Acties

Pilots

- * In NL: CO2 uitstoot van auto's en bestelbusjes in 2030 40% lager dan in 2021. Nieuwe auto's vanaf 2030: 0% emissie.
- * In EU: CO2 uitstoot van vrachtwagens in 2030 30% lager dan in 2019 (en in 2025 is dit 15%)
- * In EU: van alle aan te schaffen lichte bedrijfsvoertuigen moet tot en met 2013: 38,5 % emissievrij cq- laag zijn
- * In NL: 0 % emissie bij aanbesteding doelgroepenvervoer vanaf 2025
- * In NL: Bio brandstoffen: 33% hernieuwbare energie voor eigen wagenpark in 2030

aankoop tractor

CVV vervoer: o.a. emissiereductie
Groeimodel naar zero-emissie in 2025

Aankoop auto's buitendienst

* elektrisch

* duurzaam

aankoop Vrachtauto

Openbare verlichting

Opstellen nieuw beleidsplan OV

Niet verlichten tenzij/onderzoek alternatieven zoals:

* passieve markering en actieve markering

* reflecterende verharding

Indien wel, dan led, dimbaar (statisch of dynamisch), slimme besturingssystemen

Onderhoud OV

Acties doorlopend

Acties

Pilots

Algemeen

- ☺ Opsporen en uitvoeren quick wins
Aanhaken bij initiatieven van derden
Bottom-up experimenteren
- ☺ Plaatsen laadpalen elektrisch rijden
- ☺ aanschaf elektrisch gereedschap Udas
- T Verduurzamen mobiliteit personeel
 - * meer parkeerplaatsen voor fietsen en laadinfra
 - * stimuleren gebruik elektrische fiets

THEMA : C I R C U L A I R I N K O P E N

Acties doorlopend

Acties

Pilots

WAT DOEN WE AL ?

Algemene doelstelling:

- * In 2040 nieuwbouw en renovatie circulair uitvoeren
- * In 2030: grondstofvraag gehalveerd / 50% van de gebruikte materialen wordt hergebruikt

😊 Renovatie Milieustraat

- Maximale toepassing van C2C. Bijvoorbeeld:
- gebruik van C2C materialen,
 - zonnepanelen, LAAS-verlichtingsconcept
 - hergebruik van sloopmaterialen
 - eisen aan leveranciers

WAT GAAN WE DOEN ?

Algemene doelstelling:

- * bijdragen aan het realiseren van een (regionale) circulaire economie
- * In NL: volledig circulaire economie (>95%) door geen gebruik meer van nieuwe grondstoffen in 2050 of zoveel eerder als mogelijk
- * In 2022: 10% circulair inkopen

Gemeentelijk vastgoed

- Verkenning mogelijkheden C2C voor gemeentelijk vastgoed/GWW
- Onderzoek C2C voor sloop/nieuwbouw 5 scholen

Algemeen

- 😊 inkooptraject trapliften

Kantoorbenodigdheden

- inkooptraject circulair Kantoormeubilair

Hoofdstuk 3

M V I VERANKEREN

Acties doorlopend

Acties

Pilots

WAT DOEN WE AL ?

Organisatorische borging

✓ Door de raad vastgesteld duurzaamheidsbeleid en Plan van Aanpak duurzaamheid

✓ MVI is een onderdeel van het Plan van Aanpak duurzaamheid

✓ Duurzaamheid is verankert in inkoopbeleid

✓ Social Return is verankert in inkoopbeleid

😊 Controle en bewaking van Plan van aanpak door duurzaamheidscoördinator

😊 Monitoring uitvoering en actualisatie Plan van Aanpak duurzaamheid

✓ Verplichte paragraaf duurzaamheid/MVI in per inkooptraject op te stellen inkoopstrategie

✓ Manifest MVI ondertekent

😊 Opstellen rapportages

Acties doorlopend

Acties

Pilots

Communicatie

- ✔ Extern:
 - persberichten, b.v. over Manifest MVI
- 😊 Intern:
 - nieuwsfeiten/successen via intranet

Kennis vergroten

- 😊 Gebruik maken van expertise bij Regionaal Inkoopbureau
- ✔ Inzet gespecialiseerd bureau C2C

WAT GAAN WE DOEN ?

Uitvoering actieplan MVI

- ✔ Actieplan MVI opstellen en publiceren
- 😊 Uitvoeren monitoring
- 😊 jaarlijks rapporteren in jaarverslag en deelname aan jaarlijkse benchmark MVI door rijk

Acties doorlopend

Acties

Pilots

opstellen actieplan MVI, jaarschijf 2020 in 4^e kwartaal.

Kennis vergroten

Scan van aanwezige en benodigde kennis

😊 Investeren in kennisontwikkeling:
Bezoeken MVI bijeenkomsten en/of derden
Professionalisering medewerkers

Onderzoek naar certificering organisatie voor CO2 prestatieladder

Onderzoek naar CO2 schaduwrijzen GWW

Algemeen

😊 Vergroten betrokkenheid om MVI eerder/meer te laten toepassen bij/door inkopen/projectleiders

😊 Bepalen van acties voor MVI vanuit:
- uitvoeringsplan duurzaamheid ML 3-10 jaar